

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОДА
ГРИЦІВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ №38

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Грицівського ВПУ №38

Олександр ЗАРУДЗЕЙ

« 01 » * 09 * 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА
МОНІТОРИНГУ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНИХ) ПРОГРАМ
У ГРИЦІВСЬКОМУ ВИЩОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ
УЧИЛИЩІ №38

Положення розглянуто і затверджено на
засіданні Педагогічної ради
Грицівського ВПУ №38,
протокол №14 від 31.08.2020р.

1.1. Положення «Про порядок розроблення, затвердження та моніторингу освітніх (освітньо-професійних) програм у Грицівському вищому професійному училищі №38 (далі - Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 44. Акредитація освітньої програми) та Закону України «Про фахову передвищу освіту» (стаття 19. Акредитація освітньо-професійної програми).

1.2. Це Положення розроблено з метою забезпечення якості освітнього процесу у Грицівському вищому професійному училищі №38 (далі – училище) через упорядкування та уніфікацію процедури розроблення, рецензування, затвердження, а також здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.

1.2. *Положення ґрунтується* на засадах постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347), наказу Міністерства освіти і науки України від 13.06.2012 № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», Концепції освітньої діяльності Комунального навчального закладу фахової передвищої освіти училища.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.3. *Освітня (освітньо-професійна) програма* використовується під час :

- акредитації освітньої (освітньо-професійної) програми, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- атестації майбутніх фахівців.

1.4. *Основні терміни Положення та їх визначення:*

Освітня (освітньо-професійна) програма (ОПП) - система освітніх компонентів на відповідному рівні фахової передвищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня фахової передвищої освіти.

Спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Спеціалізація - складова спеціальності, що визначається закладом фахової передвищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану **освітню програму** підготовки здобувачів фахової передвищої освіти.

Акредитація освітньої (освітньо-професійної) програми - оцінювання освітньо-професійної програми та/або освітньої діяльності закладу фахової передвищої освіти за цією програмою на предмет:

- відповідності стандартам фахової передвищої освіти;
- спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у освітньо-професійній програмі результатів навчання;
- досягнення заявлених у освітній програмі результатів навчання.

Кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів фахової передвищої освіти, що засвідчується відповідним документом про фахову передвищу освіту.

Компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні фахової передвищої освіти.

Ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні фахової передвищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення навчання за освітньою освітньо-професійною) програмою або окремими освітніми компонентами.

Проектна група - визначається наказом директора училища,
- група педагогічних працівників, які відповідальні за започаткування та реалізацію освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою (надалі - ОПП) зі спеціальності на фаховому передвищому рівні освіти і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Група забезпечення спеціальності - група педагогічних працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і, які відповідають за виконання освітньої програми за спеціальністю на певних рівнях фахової передвищої освіти осіб з освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

2. КЛАСИФІКАЦІЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ) ПРОГРАМ ТА ЇХ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1. **Спрямованість ОПП.** В рамках однієї спеціальності фаховим училищем можуть реалізуватися декілька ОПП за різними спеціалізаціями. Профільна спрямованість, обумовлена істотними особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів є підставою для розробки окремої ОПП.

До складу окремої ОПП входить навчальний план, а також графік навчального процесу, з урахуванням особливостей форм навчання.

Навчання за ОПП проводиться за денною та/або заочною формами. При організації різних форм навчання структура, обсяг, зміст і результати ОПП за певним рівнем фахової передвищої освіти не повинні відрізнятися між собою.

Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової ОПП або перегляду існуючої.

Кожна ОПП має гаранта освітньої (освітньо-професійної) програми.

2.2. **Стандарти фахової передвищої освіти встановлюють такі вимоги до ОПП:**

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня фахової передвищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;

- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Портфоліо ОПП. Процес розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду ОПП документується в портфоліо освітньої програми - зібранні всіх матеріалів, напрацьованих проектною групою. Перелік складових портфоліо визначається гарантом ОПП.

Портфоліо містить:

- ОПП та додатки до неї;
- навчальний план підготовки здобувачів фахової передвищої освіти;
- відомості за формами, передбаченими відповідними додатками до Ліцензійних умов;
- інші документи, напрацьовані проектною групою (довідки, аналітичні звіти, таблиці, опитувальні листи тощо).

2.3. Структура ОПП. До структури ОПП входять:

- лист-погодження;
- передмова;
- профіль освітньої програми зі спеціальності;
- перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність;
- форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- структурно-логічна схема освітньо-професійної програми;
- матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП;
- матриця відповідності програмних результатів навчання відповідним компонентам ОПП;
- навчальний план;
- навчальні програми;
- робочі програми навчальних дисциплін;
- навчально-методичне забезпечення комплексу навчальних дисциплін (силабуси);
- програми практик;
- документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу;
- оціночні засоби (комплекти тестів, комплексних завдань, розміщених на паперових та електронних носіях).

2.4. Характеристика складових ОПП. Профіль ОПП визначає її характерні риси, місце в освітньому просторі, співвідношення з тематикою наукових досліджень.

Він розробляється для полегшення розуміння ОПП зацікавленими сторонами: вступниками на навчання, здобувачами фахової передвищої

освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, випускниками закладів фахової передвищої освіти, професіоналами, керівниками закладів фахової передвищої освіти, агенціями забезпечення якості, органами ліцензування й акредитації тощо.

Дані профілю ОПП є частиною інформаційного пакету фахового училища, на основі якого формується додаток до диплома європейського зразка.

Профіль освітньої програми складається з таких елементів:

- титул;
- проектна група (розробники програми);
- дата і номер протоколу засідання методичної та педагогічної рад фахового училища щодо погодження, схвалення та затвердження освітньої програми;
- інформація про врахування пропозицій зацікавлених сторін;
- повна назва фахового училища;
- ступінь фахової передвищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу;
- офіційна назва освітньої програми;
- тип диплому та обсяг освітньої програми;
- термін навчання;
- акредитаційна інституція;
- термін акредитації;
- рівень РНК (національної рамки кваліфікації);
- передумови;
- мова викладання;
- мета освітньої програми;
- характеристика освітньої програми;
- придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання;
- викладання та оцінювання;
- програмні компетентності (інтегральні, загальні, фахові);
- програмні результати навчання (у когнітивній, афективній, психомоторній сферах);
- ресурсне забезпечення реалізації програми (кадрове, матеріально-технічне, інформаційне, навчально-методичне);
- академічна мобільність;
- основні компоненти освітньої програми;
- кількість кредитів;
- форма підсумкового контролю;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;

- принципи та процедури забезпечення якості освіти;
- моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми;
- публічність інформації про освітню програму;
- запобігання та виявлення академічного плагіату;
- вимоги професійних стандартів (у разі їхньої наявності - повна назва професійного стандарту).

Перелік освітніх компонентів (у тому числі перелік навчальних дисциплін) відображає розподіл ОПП на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, які можуть складатися з одного або кількох модулів, інших типів складових навчального курсу, навчальної та виробничої практики, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів.

Перелік включає назви навчальних дисциплін за вибором фахового училища, практик, курсових і кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

2.5. Матриці відповідності. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП є відображення структурно-логічних зв'язків між змістом ОПП (переліком навчальних дисциплін) і запланованими програмними компетентностями.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентами ОПП є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом ОПП і запланованими програмними результатами.

2.6. Графік освітнього процесу та навчальний план.

Училище на підставі ОПП та навчальних планів за кожною спеціальністю розробляє графік освітнього процесу, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми поточного і підсумкового контролю.

3. ОБСЯГИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ТА ТРИВАЛІСТЬ НАВЧАННЯ

3.1. Здобуття фахової передвищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної ОПП, що є підставою для присудження освітньо-професійного ступеня – фаховий молодший бакалавр.

3.2. Фаховий молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на рівні фахової передвищої освіти і присуджується фаховим

училищем у результаті успішного виконання здобувачем фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС.

Особа може здобувати фахову передвищу освіту на основі професійної (професійно-технічної) освіти. Особи, які здобувають фахову передвищу освіту на основі базової середньої освіти, зобов'язані одночасно виконати освітню програму профільної середньої освіти професійного спрямування.

3.3. Обсяг ОПП підготовки фахового молодшого бакалавра складає:

- на основі повної загальної середньої освіти – 120 кредитів ЄКТС.

3.4. Тривалість навчання за ОПП підготовки фахового молодшого бакалавра складає:

- за денною формою навчання - 2 роки.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ОПП

4.1. **Розроблення ОПП.** Нова ОПП розробляється на основі стандартів освітньої діяльності та стандартів фахової передвищої освіти з урахуванням вимог професійних стандартів у відповідній професійній області (за наявності останніх).

Розроблення нової ОПП містить такі етапи:

- формування проектної групи та призначення гаранта освітньої програми (I етап);

- аналіз актуальності ОПП та оцінювання достатності наявних ресурсів (II етап);

- визначення профілю ОПП (III етап);

- визначення освітнього змісту ОПП та розроблення навчального плану (IV етап);

- розроблення системи оцінювання якості ОПП з метою її удосконалення (V етап).

4.2. **I етап. Формування проектної групи та призначення гаранта освітньої програми.**

Нова ОПП розробляється за ініціативою керівництва училища. Розроблення, моніторинг та перегляд кожної ОПП здійснюється проектними групами.

Розробці нової ОПП передуює порівняльний аналіз її ініціаторів аналогічних спрямувань, що діють в провідних зарубіжних і вітчизняних ЗВО - їх тривалості, переліку навчальних дисциплін, рівня викладання та ін.

Проектні групи формуються окремо за кожною ОПП на період її розроблення, моніторингу, перегляду, проведення процедур зовнішнього оцінювання (ліцензування, акредитація), самооцінювання або інших необхідних процедур.

Склад проектної групи ОПП затверджується наказом директора училища за поданням завідуючого відділенням на підставі пропозицій випускової циклової комісії.

При цьому має бути дотримана ліцензійна умова щодо наявності у складі проектної групи осіб, що мають науковий ступінь та/або вчене звання.

Одна й та ж сама особа може бути членом декількох проектних груп. З метою узгодження підходів щодо розроблення ОПП рекомендується до складу проектних груп включати голів циклових комісій.

З метою забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду ОПП зацікавлених сторін рекомендується включати до складу проектної групи їх представників (роботодавців, органів студентського самоврядування, професіоналів тощо) або залучати до діяльності проектної групи в інших формах.

Гарант освітньої програми може бути керівником лише однієї ОПП.

Дострокове припинення роботи й призначення нового гаранта ОПП і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу директора училища.

При розробці спільної ОПП створюється проектна група, до складу якої входять представники всіх учасників-партнерів, які беруть участь в реалізації нової спільної ОПП.

У цьому випадку проектна група повинна забезпечити облік вимог усіх сторін, які будуть забезпечувати її реалізацію, у тій мірі, в якій кожна зі сторін забезпечує внесок у ОПП.

Проектні групи виконують такі завдання:

- обирають вид ОПП;

- встановлюють актуальність ОПП;
- формують профіль програми;
- визначають форми навчання та організації освітнього процесу;
- визначають освітні компоненти;
- розробляють навчальний план та інші нормативні документи, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за відповідною ОПП з врахуванням рекомендацій методичної ради училища;
- дають завдання випусковим та іншим цикловим комісіям училища на розроблення навчально-методичного забезпечення ОПП;
- здійснюють аналіз відповідності ОПП Ліцензійним умовам;
- узагальнюють пропозиції та формують рекомендації з вдосконалення існуючої ОПП;
- беруть участь у моніторингу ОПП (узагальнюють пропозиції та рекомендації, здійснюють самоаналіз та самооцінювання) та періодичному перегляду ОПП;
- спільно з навчальним відділом училища та приймальною комісією забезпечують внесення відомості щодо ОПП та навчальних планів до ЄДЕБО;
- здійснюють контроль за реалізацією ОПП педагогічними працівниками та цикловими комісіями училища.

За запитом проектної групи відповідні служби училища зобов'язані надати у визначений гарантом ОПП строк відомості, необхідні для розроблення ОПП.

Координацію діяльності усіх проектних груп училища здійснює заступник директора з навчальної роботи.

4.3. II етап. Аналіз актуальності ОПП та оцінювання достатності наявних ресурсів. Аналіз актуальності ОПП полягає у встановленні суспільної потреби в ОПП, її потенціалі шляхом консультацій із зацікавленими сторонами (здобувачами фахової передвищої освіти, випускниками училища, роботодавцями, науковою спільнотою, професіоналами тощо), з'ясуванні виконання основних умов її запровадження.

Проектна група проводить аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому ОПП, аналіз ринку праці, на який орієнтована нова ОПП, можливостей майбутнього працевлаштування для потенційних випускників.

Для забезпечення перегляду та моніторингу освітніх програм, постійного зв'язку з зацікавленими сторонами училища створюються, як дорадчі органи, академічні (програмні) ради за

відповідними спеціальностями, до яких входять представники зацікавлених сторін.

4.4. III етап. Визначення профілю ОПП. Профіль програми складається проектною групою як короткий документ, створений для представлення в усталеній формі загальної інформації про ОПП.

Визначення профілю полягає у визначенні мети ОПП (до двох речень), загальних та фахових програмних компетентностей, які повинні бути досягнуті в результаті навчання, кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів вищої освіти та встановлення необхідного обсягу ОПП у кредитах ЄКТС.

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну роль представників ринку праці в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця.

Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні) - загалом від 10 до 15 найважливіших компетентностей, визначають специфіку ОПП. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця (замовника) на освітню та професійну підготовку потенційного працівника.

Основою для формулювання програмних компетентностей ОПП є перелік компетентностей стандарту фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 2-3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці (цільовий запит роботодавців).

Інтегральні та загальні компетентності визначені Національною рамкою кваліфікацій.

При формулюванні програмних результатів навчання рекомендується враховувати міжнародні зразки (формулювання), наприклад, розроблені в проекті Тюнінг.

Набір програмних результатів навчання є однаковим для всіх здобувачів вищої освіти за ОПП певного рівня. Перелік програмних результатів навчання має корелюватися з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- корисність - мають сприйматися як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадянського суспільства та держави, релевантність відповідним програмним компетентностям;

- конкретність - забезпечувати достатній рівень деталізації, бути чіткими і однозначними, написаними зрозумілою мовою, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача фахової передвищої освіти;

- стандартизованість - визначати стандартні вимоги, яким повинен відповідати здобувач фахової передвищої освіти;

- відповідність - відповідати кваліфікаційним вимогам, бути взаємозв'язаними із освітніми рівнями та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій (далі - НРК);

- об'єктивність - сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності;

- досяжність - реалістичними, з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;

- діагностичність - повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення та визначати вимоги до присудження кредитів ЄКТС;

- вимірюваність - має існувати спосіб та шкала для вимірювання ступеня досягнення результату прямими або непрямими методами.

Порядок формулювання результатів навчання:

- визначити, якій сфері (спеціальній чи загальній, предметній області, особливі навички тощо) та кваліфікаційному рівню НРК має відповідати результат навчання;

- зазначити тип результату навчання (знання, навички, здатності, інші компетентності);
- визначити активне дієслово відповідного рівня;
- зазначити предмет вивчення або предмет дії (іменник, що слідує за дієсловом);
- за необхідності навести умови/обмеження, за яких слід демонструвати результат навчання;
- перевірити результат навчання відповідності вище зазначеним критеріям та визначити засіб оцінювання його досягнення.

При розробленні програмних результатів навчання варто врахувати, що:

- результати навчання характеризують те, що здобувач фахової передвищої освіти повинен продемонструвати після успішного завершення освітньої програми (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати тощо);
- повний набір програмних результатів навчання виражає характерні особливості ОПП; якщо серед них є результати, характерні також і для інших ОПП, їх доцільно виділити окремо.

Формулювання програмних результатів супроводжує вироблення чітких критеріїв оцінювання сформульованого результату.

Кореляція результатів навчання програмним компетентностям перевіряється за допомогою матриці відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання за ОПП.

4.5. IV етап. Визначення змісту ОПП та розроблення навчального плану. Визначення змісту освітньої програми охоплює такі етапи:

1) складання переліку освітніх компонентів ОПП:

- вирішення питання щодо використання модульної системи в освітній програмі;
- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля;
- визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання;
- перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей;

2) обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;

3) розроблення програм навчальних дисциплін.

На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група:

- визначає загальний бюджет часу - обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити;

- здійснює структурування результатів навчання (модулів або навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

При призначенні кредитів ЄКТС освітнім компонентам ОПП слід віддавати перевагу стандартизованому підходу, коли обсяг кожного компонента є стандартним або кратним (модуль) на відміну від індивідуального підходу, коли обсяг кредитів ЄКТС для освітнього компоненту є довільним і залежить від переліку та складності результатів навчання.

Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінки навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання.

Мінімальна кількість кредитів ЄКТС для освітнього компоненту складає не менше 2 кредитів (на базі БЗСО та ПЗСО).

Слід стандартизувати освітні компоненти з метою гнучкості, мобільності, формування міждисциплінарних траєкторій навчання.

Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля (освітнього компоненту). Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, проектна група має сформулювати результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожного модуля (освітнього компонента).

Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання. Проектна група має погодити спосіб найкращого розвитку та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та оцінювання.

Перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей. Проектна група має перевірити розвиток ключових загальних і спеціальних компетентностей, а також перевірити, чи всі програмні ключові загальні та спеціальні компетентності охоплюються модулями/одинацями освітньої програми.

Проектні групи мають провести тест щодо узгодження результатів навчання та програмних компетентностей:

- узгодження програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій;
- узгодження програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти;

- узгодження результатів вивчення модуля (навчальної дисципліни) з програмними результатами навчання (Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми);

- узгодження модульних (дисциплінарних) результатів навчання з програмними компетентностями (Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми);

- узгодження методів викладання з відповідними результатами навчання для досягнення бажаних результатів навчання;

- узгодження методів оцінювання відповідно з модульними (дисциплінарними) та програмними результатами навчання.

Обрання освітніх технологій та розроблення навчального плану. Внесення проектною групою узгоджених результатів навчання до освітньої програми та відповідних навчальних дисциплін - до навчальних планів підготовки фахівців є обов'язковим.

Відповідно до профілю освітньої програми та переліку її освітніх компонентів проектна група розробляє навчальний план ОПП.

При цьому слід враховувати, що обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти встановлюється в межах від 1/3 до 2/3 обсягу 1 кредиту ЄКТС (від 10 до 20 годин), решта обсягу призначається для їх самостійної роботи. Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження щодо змісту навчальних планів.

При проектуванні кадрового забезпечення ОПП проектна група має узгодити свої пропозиції щодо складу ПП для викладання дисциплін, внесених у проект навчального плану, з кафедрами, на яких працюють такі ПП.

Розроблення програм навчальних дисциплін. Програми навчальних дисциплін за завданнями проектних груп розробляються на кафедрах училища згідно з вимогами розроблених освітніх програм.

Органи учнівського самоврядування можуть надавати пропозиції та зауваження щодо змісту програм навчальних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни розробляється на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вноситись зміни. З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків програми навчальних дисциплін розглядаються методичною радою училища.

На підставі робочої програми навчальної дисципліни на поточний навчальний рік в циклових комісіях розробляються матеріали навчально-методичного забезпечення (силабуси).

4.6. V етап. Розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення

За якість ОПП відповідальність несуть проектна група, а також педагогічні працівники, які її реалізують. З метою контролю за якістю ОПП та їх вдосконаленням проводяться різні процедури оцінювання та визнання якості ОПП: зовнішні, внутрішні й непрямі.

Основними процедурами зовнішнього оцінювання та визнання якості ОПП є:

- акредитація ОПП;

- сертифікація освітніх програм - процедура встановлення відповідності якісних характеристик освітніх програм певним стандартам якості організації, що сертифікує ОПП.

Для всіх ОПП рекомендується регулярно проводити оцінку підготовки фахівців і затребуваних компетентностей (результатів навчання) з точки зору роботодавців, а також затребуваних результатів навчання з точки зору випускників. Процедурою такої оцінки є опитування роботодавців та випускників (анкетування, інтерв'ювання, соціологічне дослідження тощо).

Основними процедурами внутрішньої оцінки якості ОПП є самоаналіз освітньої програми, який може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОПП з метою планових процедур контролю якості.

Залежно від цілей проведення самоаналізу визначаються процедури і терміни його проведення. За рішенням завідувача відділенням для проведення самоаналізу ОПП і підготовки звіту призначається комісія (у складі 3-5 осіб з числа педагогічних працівників, що реалізують ОПП).

Самоаналіз може проводитися проектною групою за рішенням гаранта освітньої програми. Результати проведеного самоаналізу оформлюються у формі звіту про результати самоаналізу.

Звіт про результати самоаналізу ОПП готується членами комісії і узгоджується з усіма залученими до цієї процедури учасниками; звіт повинен містити висновки про якість ОПП і пропозиції щодо її вдосконалення, включаючи, за необхідності, пропозиції щодо внесення змін до ОПП, модернізації ОПП і/або прийняттю інших управлінських рішень.

Звіт про результати самоаналізу затверджується на засіданні методичної ради училища.

Внесення в ОПП змін, що відносяться до компетенції педагогічної ради, затверджується на засіданні педагогічної ради училища на підставі рекомендацій, наданих гарантом освітньої програми.

5. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВІДКРИТТЯ, АКРЕДИТАЦІЇ ТА ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

5.1. *Затвердження ОПП.* Всі нові ОПП мають пройти єдиний порядок затвердження, що передбачає їх послідовний розгляд такими підрозділами:

- проектною групою, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової циклової комісії;
- випусковою цикловою комісією (спільним засіданням випускових циклових комісій), позитивне рішення якої (яких) є підставою для передачі матеріалів заступнику директора з навчально-виробничої роботи;
- заступником директора, який здійснює перевірку збалансованості та реалістичності програми, раціональності розподілу кредитів, повноту документального забезпечення та відповідність освітньої програми Ліцензійним умовам. Позитивне рішення заступника директора є підставою для передачі матеріалів на розгляд педагогічної ради;
- методичною радою училища, яка оцінює відповідність нової ОПП всім вимогам, що пред'являються до освітніх програм училища. Висновок про ухвалення ОПП методичною радою є рекомендаційним для педагогічної ради училища;
- педагогічною радою училища.

Перелік документів, необхідних для відкриття освітньої програми, що подаються на засідання педагогічної ради училища:

- копія наказу директора училища про затвердження складу проектної групи;
- освітньо-професійна програма;
- графік навчального процесу;
- навчальний план підготовки фахівців;
- протокол засідання випускової циклової комісії;
- зовнішня рецензія провідного роботодавця галузі.

За результатами розгляду освітньої програми педагогічна рада училища може прийняти рішення про її затвердження, направлення на доопрацювання або про відмову у затвердженні.

Навчальний план підготовки фахівців ОПС «фаховий молодший бакалавр» затверджується рішенням педагогічної ради і вводиться в дію наказом директора. Підпис директора скріплюється печаткою.

5.2. *Відкриття ОПП та набір здобувачів вищої освіти.* Набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ОПП здійснюється

приймальною комісією училища централізовано, згідно з Правилами прийому до училища.

Освітня програма може бути внесена до Правил прийому і на навчання за неї може бути оголошено набір здобувачів фахової передвищої освіти лише за умови затвердження ОПП і наявності ліцензії училища на здійснення освітньої діяльності (орієнтовно до 1 грудня поточного року) за спеціальністю, в рамках якої відкривається освітня програма.

Якщо на освітню програму не здійснено набір здобувачів фахової передвищої освіти у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, то проектна група може в подальшому:

- відмовитися від її реалізації, в порядку, встановленому п. 5.4 цього Положення;

- провести удосконалення ОПП з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, надати матеріали удосконалення педагогічній раді училища.

У разі схвалення проведеного удосконалення педагогічною радою училища набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за удосконаленою ОПП здійснюється приймальною комісією училища в наступному календарному році.

5.3. Акредитація освітньої програми. Училище надає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти освітню програму, письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандартам фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю.

Протягом двох місяців з дня подання заяви Національне агентство із забезпечення якості фахової передвищої освіти за результатами акредитаційної експертизи приймає рішення про акредитацію чи відмову в акредитації відповідної освітньої програми. Рішення щодо акредитації освітньої програми приймається на підставі експертного висновку відповідної галузевої експертної ради, який представляє голова цієї експертної ради.

Протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про акредитацію освітньої програми Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти видає училищу відповідний сертифікат.

У сертифікаті про акредитацію зазначаються:

- 1) найменування та адреса закладу вищої освіти;
- 2) спеціальність і рівень вищої освіти, за якими акредитована освітня програма;
- 3) дата видачі сертифіката.

Сертифікат про акредитацію вперше видається за кожною акредитованою освітньою програмою строком на п'ять років, а при другій та наступних акредитаціях - строком на 10 років. Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Сертифікат підтверджує відповідність освітньої програми за певною спеціальністю та рівнем фахової передвищої освіти стандартам фахової передвищої освіти і дає право на видачу документа про фахову передвищу освіту державного зразка за акредитованою освітньою програмою.

5.4. Закриття ОПП. Освітня програма може бути вилучена переліку ОПП, що реалізуються в училищі, за таких умов:

- з ініціативи відділення, при їх відмові від реалізації ОПП;

- з ініціативи училища (за поданням приймальної комісії), у разі відсутності набору здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ОПП протягом 2 років;

- у разі переформатування ОПП. У цьому випадку об'єднана або роз'єднана освітня програма розробляється і проходить затвердження як нова,

а за тими освітніми програмами, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання. Після завершення навчання здобувачів фахової передвищої освіти на останньому курсі (році) освітня програма вилучається з переліку ОПП, що реалізуються в училищі;

- з ініціативи училища (за поданням навчального відділу), якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньої програми отримано висновки про її низьку якість. Рішення про вилучення освітньої програми з числа ОПП, що реалізуються в училищі, приймає педагогічна рада училища.

6. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

5.5. Порядок реалізації освітньої програми. Порядок реалізації освітньої програми визначається Положенням про організацію освітнього процесу училища. Для планування освітнього процесу на кожний навчальний рік заступником директора, разом із випусковою цикловою комісією складається робочий навчальний план за кожною ОПП. У робочому навчальному плані обумовлюються щорічні

особливості організації освітнього процесу для кожної ОПП та зміст варіативної частини (блоку дисциплін за вільним вибором здобувачів фахової передвищої освіти).

5.6. *Управління освітньою програмою.* Управління освітньою програмою здійснюється на адміністративному та академічному рівнях.

Адміністративне управління ОПП здійснює заступник директора.

До функцій адміністративного управління ОПП відносяться:

- організація та управління матеріально-технічним і інфраструктурним забезпеченням;

- інформаційне та навчально-методичне забезпечення в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів відділення,

- профорієнтаційна робота з потенційними вступниками;

- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;

- рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій;

- координація забезпечення якості освітньої програми, що реалізується на відділенні;

організація проведення самообстеження освітньої програми.

Академічне управління освітньою програмою здійснює гарант ОПП.

- Завданнями академічного управління ОПП є:

1) організація колегіального розроблення освітньої програми (профілю, навчальних планів, матриць відповідностей, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, включаючи програми навчальних дисциплін, практик, підсумкових семестрових випробувань тощо, оціночних засобів);

2) здійснення контролю за якістю роботи ПП, які забезпечують реалізацію ОПП;

3) аналіз і впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної вищої освіти у зміст і технологію реалізації ОПП;

4) виявлення здобувачів фахової передвищої освіти, схильних до академічної кар'єри, і організація роботи з ними;

5) взаємодія з роботодавцями та випускниками для уточнення вимог до компетентностей випускника і оцінки обраних технологій реалізації ОПП і якості підготовки фахівців;

6) підготовка освітньої програми до процедур оцінки якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

6.3. Моніторинг освітньої програми. Моніторинг освітньої програми здійснюється з метою визначення, чи є призначення кредитів, означені результати навчання та розраховане навчальне навантаження досяжними, реалістичними та адекватними.

Моніторинг здійснюється, як правило, проектною групою. До здійснення моніторингу можуть долучатися експерти: педагогічні працівники, професіонали-практики, здобувачі вищої освіти. Суттєвим елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок із зацікавленими сторонами. Проектна група має інформувати здобувачів вищої освіти і педагогічних працівників про мету моніторингу та спосіб його здійснення, щоб забезпечити точність та високий відсоток наданих відповідей.

Моніторинг може проводитися у різний спосіб – анкетування, опитування, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів вищої освіти та випускників з метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання ОПП на відповідність критеріям забезпечення якості освітніх програм тощо. Мають бути використані також дані про час завершення та результати оцінювання програм та їх компонентів. Систему обов'язкових методів і засобів моніторингу визначає методична рада училища за поданням проектних груп.

Анкета моніторингу освітньої програми складається з основних критеріїв забезпечення якості, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє. У процесі моніторингу відбувається збір даних за зазначеними позиціями з коментарями.

За результатами моніторингу складається аналітичний звіт, який подається до методичної ради училища.

Для формулювання висновку за результатами моніторингу освітньої програми використовується дворівнева шкала:

- висока якість - освітня програма має високий рівень досягнення результатів;
- неналежна якість - освітня програма має серйозні недоліки.

6.4. Основні критерії забезпечення якості освітніх програм.

Вимоги до освітньої програми та результатів навчання:

- реалізується відповідно до плану розвитку та Статуту;
- сприяє виконанню місії та досягнення цілей;
- враховує потреби ринку праці та цільової групи (вступники, батьки, роботодавці);
- орієнтована на конкретну професію;
- назва узгоджується із змістом;

- методи і форми навчання, у т.ч. обсяги самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти та виробничої практики, сприяють досягненню цілей освітньої програми;

- цілі і результати навчання за освітньою програмою мають бути сформульовані таким чином, щоб слугувати основою для оцінювання знань і навичок випускників, які навчалися за цією програмою;

- цілі і результати навчання за освітньою програмою мають бути адекватними і порівнюваними з результатами навчання відповідного рівня фахової передвищої освіти;

- цілі і результати навчання за освітньою програмою мають відповідати вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу;

- при існуванні професійного стандарту, цілі та результати навчання мають враховувати необхідність набуття та застосування знань і навичок, зазначених у стандарті;

- практична підготовка (практики), що необхідна для досягнення результатів навчання, має забезпечувати набуття і застосування здобувачами вищої освіти ефективних методів роботи;

- організація проведення практик має бути чітко регламентована, вимоги для її успішного завершення визначені;

- здобувачам фахової передвищої освіти має бути надана інструкція щодо проходження практик та відповідне керівництво у робочому середовищі.

6.5. Розвиток освітньої програми та вимоги до педагогічних працівників, які її реалізують. Вимоги до розвитку освітньої програми та педагогічних працівників, які її реалізують:

- розвиток є безперервним процесом;

- до розвитку залучені здобувачі фахової передвищої освіти і роботодавці;

- педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, ознайомлені з її цілями та своєю роллю у їх досягненні;

- для усунення недоліків складається та реалізується відповідний план дій;

- система зворотного зв'язку (за участю здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, викладачів) є ефективною, а її результати прикладними;

- кваліфікація педагогічних працівників, які реалізують освітню програму, відповідає вимогам, встановленим законодавством;

- педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, мають відповідний рівень викладацької компетентності;

- педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, беруть участь у наукових дослідженнях і розробках;

- педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, співпрацюють із зацікавленими особами поза межами училища;

- система розвитку персоналу є ефективною: педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, мають можливості для самовдосконалення та саморозвитку, проводяться регулярні інтерв'ю (анкетування) та/або застосовуються інші методи розвитку персоналу;

- запрошені педагогічні працівники (у тому числі із закордонних закладів фахової передвищої освіти) залучені до викладання у межах освітніх програм;

- педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, регулярно використовують у подальшому свої знання та навички поза училищем та беруть участь у конференціях;

- кількість штатних педагогічних працівників визначається на основі їх обов'язків, обсягів викладання і кількості здобувачів фахової передвищої освіти та є цілком достатньою для досягнення цілей і результатів навчання;

- склад педагогічних працівників, які реалізують освітню програму, за віком і відсоток молодих педагогічних працівників забезпечує стійкість викладання в училищі;

- вимоги для вступу на навчання здобувачів фахової передвищої освіти базуються на якостях, необхідних для досягнення результатів навчання;

- система консультування здобувачів фахової передвищої освіти (щодо навчання, кар'єри тощо) є ефективною;

- оцінка результатів навчання включає в себе зворотний зв'язок здобувачів фахової передвищої освіти, який підтримує їх розвиток;

- здобувачі фахової передвищої освіти беруть участь у програмах міжнародної мобільності;

- відсоток здобувачів фахової передвищої освіти, які беруть участь у студентській мобільності є стійким або зростає;

- здобувачі фахової передвищої освіти залучені у процес прийняття рішень на різних інституційних рівнях;

Навчальне середовище училища:

- включає всі приміщення, що необхідні для проведення навчання (аудиторії, тренінгові аудиторії, лабораторії, кімнати для самостійної роботи та відпочинку здобувачів фахової передвищої освіти тощо);

- має достатній потенціал, враховуючи кількісний склад здобувачів фахової передвищої освіти;
- обладнано відповідно до сучасних вимог (відео-проектори, Інтернет тощо).

6.6. Перегляд освітніх програм. Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. Освітня програма може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення ОПП можуть бути:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або академічної ради і/або педагогічних працівників, які її реалізують;
- результати оцінювання якості;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОПП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.).

Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньою програмою).

Підставою для розробки нових навчальних планів є:

- затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку;
- затвердження нових стандартів фахової передвищої освіти;
- внесення змін до циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки (за рішенням Міністерства освіти і науки України або педагогічної ради Училища);
- внесення змін до дисциплін циклу самостійного вибору здобувачів фахової передвищої освіти (за рішенням педагогічної ради училища).

Модернізація освітньої програми має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів. Зміна виду освітньої програми також відноситься до удосконалення.

Модернізація ОПП може проводитися з:

- ініціативи керівництва училища я у разі незадовільних висновків про її якість в результаті самоаналізу або аналізу динаміки набору здобувачів фахової передвищої освіти;
- ініціативи гаранта освітньої програми та/або академічної ради за відсутності набору вступників на навчання;

- ініціативи проектної групи з метою врахування змін, що відбулися в професійному полі, в яких реалізується ОПП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

- наявності висновків про недостатньо високу якість за результатами різних процедур оцінки якості ОПП;

Бажано залучення до модернізації освітніх програм представників роботодавців, зовнішніх відносно ОПП експертів (як з професійної спільноти училища, так і незалежних). Модернізована освітня програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін має пройти затвердження в установленому порядку.

Повторне затвердження освітніх програм відбувається з ініціативи проектної групи або відділення, що реалізує ОПП, у разі її значного оновлення. Значним вважається оновлення складу ОПП (складу дисциплін, практик та їх обсягу в кредитах ЄКТС) більше ніж на 50 %.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Відомості про освітні програми розміщуються на сайті училища. Відповідальними за формування і зберігання паперових версій портфоліо ОПП є її гарант..

7.2. Інформація про ОПП вноситься проектною групою до ЄДБО в електронному вигляді.